І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 147. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 16, 1967 No. 147. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 15 серпня, 1967

В АМЕРИЦІ

750 ПАРТИЗАНІВ ПРОТИ 170-ох МІЛЬЙОНІВ. Минулого тижня скінчилися наради делегатів Організації Латино-Американської Солідарности, які тривали 10 днів. На цих зборах промовляв кубинський диктатор Фідель Кастро, який парафразував Енгельса і Маркса, заявляючи, що на Західній Півкулі появився привид ОЛАС (Організації Лат.-Амер. Солідарности), який спричиняє „безсонність між реакціонерами, імперіялістами, їхніми прихвостнями, горилями і визискувачами". Ці слова Кастра виглядають на блеф, бо в Латинській Америці є три групи комуністичних партизанів, число яких становить разом 750 осіб.

ЕКОНОМІСТИ І ПОЛІТИКИ ТУРБУЮТЬСЯ тим, що переговори між представниками Об'єднаних Автомобільних Робітників і власниками автомобільних корпорацій вже тривають п'ять тижнів і вказують на те, що 6-го вересня може початися страйк в автомобільній промисловості, бо обидві сторони стоять дальше від порозуміння тепер, ніж це було на початку переговорів. Представники робітників гадають, що в цьому році вони мають здобути більші осяги, як в попередніх роках, а власники автомобільних фірм заявляють, що збільшення робітничих платень не сміє зменшити їхніх прибутків і не повинно збільшити цін на авта. Вони згори виключають деякі домагання робітників.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ МЕШКАНЕВИХ Справ і Міського Розвитку Роберт С. Вівер заявив, що урядова програма так званих зразкових міст може привести до ширшого державного змагання в цій ділянці, яке можна б порівняти до відбудови знищеної війною Европи за допомогою так званого Пляну Маршала. Вівер твердить, що коли б цю урядову програму почали здійснювати по цілій країні, щоб зліквідувати міські нетри та убозтво у великих міських метрополіях, то це була б подія, що її сміло могла б конкурувати зі славною відбудовою Европи — Пляном Маршала.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ домагається великих основних змін в американській допомозі закордонним державам. Між цими змінами мала б бути і заборона допомоги тим американським союзникам, які допомагають комуністичному В'єтнамові. До Координаційного Комітету належать бувші президенти і бувші кандидати на президентів, провідних республіканських конгресменів і сенаторів, губернаторів та інших партійних провідників. Але в заяві цього Комітету говориться, що не вільно допомагати тим, які „побрязкують шаблями і підтримують агресію", але це не значить, що всі американські союзники у всьому мусять погоджуватися з зовнішньою політикою ЗДА.

ВЕДЕТЬСЯ ДИСКУСІЯ НАД ТИМ, чи мають бути звільнення від більших податків, які запроєктував президент Джансон. Згідно з проєктом Уряду чотириособова родина, прибуток якої становить 1.999 дол., мала б бути звільнена від більшого податку. Подібна родина, прибуток якої виносить 2,001 дол., мала б платити збільшений прибутковий податок. Заощадження родини з меншим прибутком як 2,000 дол. становило б 29 дол., і державна скарбниця з цього титулу втратила б річно коло 100 мільйонів дол. В цьому році державна скарбниця матиме прибутків із збільшених податків 6.3 більйона дол., а в повному фінансовому році — 10 більйонів дол.

У СВІТІ

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗГАДУВАНО в усіх часописах 13 серпня ц. р. шості роковини існування ганебного Берлінського муру. Посадник Західного Берліну Гайнріх Альберц склав, в асисті всіх членів міського управління, вінок на пам'ятнику під Берлінським муром у честь 63-ох німців, які згинули при втечі з Східнього Берліну до Західнього. Західньо-берлінські газети ствердили, що Берлінський мур є головною перешкодою для миру й приязні між Сходом і Заходом, але комуністи вважають, що той мур „запобіг війні" та покращав відносини у Східній Німеччині.

КАПІТАН СОВЄТСЬКОГО КОРАБЛЯ „СВІРСК", ВІКТОР КОЖОВ, ДЕПЕШУВАВ З далекосхіднього порту Дайрен (Дальнього) до Москви, що він і всі члени його залоги, арештовані китайськими комуністами, знаходяться на тому кораблі і відпливають до Владивостока. Китайські комуністи звільнили їх під загрозою збоку Москви, що вона зірве торговельні взаємини з Пейпінгом. Але щоб „рятувати своє обличчя", вони проголосили, що один совєтський моряк „образив" Мао Тсе-тунга, бо вихопив в одного „червоногвардійця", що вдерся на корабель, книжечку з цитатами Мао Тсе-тунга і вкинув до моря. Це була, кажуть китайці, „провокація", за яку „покарано" той совєтський корабель і його залогу — „видаливши" його з Дайрену.

УРЯД ІЗРАЇЛЮ ВИРІШИВ остаточно дозволити арабським втікачам, які втекли під час останньої війни до Йорданії, вернутися до своїх домів, але й перевести докладну перевірку кожного такого поворотця. Деякі члени ізраїльського уряду були проти репатріяції арабських втікачів, у зв'язку з заявою йорданського міністра, що ті втікачі повинні вернутися на окуповані Ізраїлем землі, „щоб стати терням у тілі Ізраїлю".

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД ДІСТАВ перестерогу, що взаємини між ЗДА і Південним В'єтнамом можуть значно погіршитись, якщо президентські вибори у Південному В'єтнамі, які мають відбутися 3 вересня, будуть нечесно підготовані й переведені. Таку перестерогу передали в'єтнамським міністрам від президента Джансона його представники — ген. Максвелл Тейлор і Клерк Кліффорд під час їх недавнього перебування у Сайгоні.

ІТАЛІЙСЬКІ ВЛАСТІ НЕ ДОЗВОЛИЛИ комуно-китайському вантажному кораблеві „Лі Мінг" заякоритись в порті Генуї та наказали йому негайно відплисти з того порту. Така сама доля стрінула інший вантажний корабель Комуністичного Китаю в порті Венеції. В обох випадках причиною були вписані на корпусах тих кораблів величезними літерами пропагандивні гасла, між якими були й лайки проти „імперіялістичних реакціонерів".

15 ІНДІЙСЬКИХ ПРОВІНЦІЙ, З УСІХ 17-ОХ ПОГОДИЛИСЬ на проєкт центрального індійського уряду, щоб переводити обов'язкову стерилізацію батьків трьох і більше дітей. Автором того проєкту є індійський міністер здоров'я, лікар д-р Чандрасехар. Для Індії, що має коло 480 мільйонів населення, щорічний приріст людности на коло 17 мільйонів, є катастрофою.

ПАРАДОКСИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ В СВІТІ

На іншому місці в цьому числі мова про брак солідарности вільного світу у відношенні до Куби, опанованої комуністичною диктатурою Фіделя Кастра. Всі вільні країни заявляють свою ідейну солідарність проти комунізму, але забувають про цю солідарність і нехтують нею у своїх торговельних відносинах. Інший парадокс показаний на фотознімках вгорі. На першій з них — посадник Берліну Гайнріх Альберц (справа в окулярах) в товаристві інших урядовців міста стоїть біля відомого „муру ганьби", що ним большевики точно шість років тому відгородили опанований ними частину міста від цілости. Біля цього муру Альберц поклав вінок на пошану тим багатьом, що згинули на мурі від большевицьких куль, намагаючись продістатись через нього на волю. На другій фотознімці — канадійський прем'єр Лестер Пірсон (посередині) вітає в Оттаві, столиці Канади, заступника предсідника Ради Міністрів Совєтського Союзу, Димітрія Полянського, який з іншими репрезентантами народовбивчого совєтського режиму приїхав на „совєтський тиждень", що має відбутися на світовій виставі ЕКСПО-67 в Монтреалі.

Президент найменував Комісію для перегляду комунікаційної проблеми

Вашингтон. — Президент Джансон 14-го серпня повідомив, що він найменував окрему Комісію, яка має зробити перегляд цілої комунікаційної проблеми, внутрішньої й закордонної. Президент звернений до Конгресу повідомляє, що він відновив запрошення ЗДА до СССР та до інших держав совєтського бльоку, щоб вони приєдналися до Міжнародного Комунікаційного Консорціюму Сателітів (Інтелсат). До цього консорціюму тепер належать 58 держав, які користають із міжнародної комунікаційної служби сателітів. Найменована Президентом Комісія має також розглянути справу об'єднання Комунікаційної Сателітної Корпорації (Комсат) із американськими іншими комунікаційними засобами. Комісія має вивчати і домашню комунікацію, в тому і можливість внутрішньої сателітної системи, яка могла б передавати по цілій цій країні телевізійні авдиції, телефонічні розмови, машинописні фотографії, телеграми та компютерські сигнали, або і комбінації з повищих передач. Завданням Комісії є обдумати справу дальшого законодавства в справі комунікації. Президент потвердив, що ЗДА мають зобов'язання у відношенні до глобальної торговельної комунікаційної системи, і тому ця країна не може пускати в космос приватних сателітів, які були б перешкодою для Інтелсату. На голову цієї Комісії Президент найменував Юджина В. Ростова, підсекретаря в Державному Департаменті для політичних справ.

Три високі урядовці про потребу збільшити податки

Вашингтон. — Три високі урядовці зізнавали в Палатній Комісії Способів і Засобів і заявили, що збільшення прибуткових податків на 10 відсотків — це основний засіб до того, щоб спинити зашвидкий темп збільшення економіки. Вони також твердили, що без збільшених податків федеральний дефіцит виносив би $29 більйонів, зросли б відсотки від позичок, а це вийшло б на шкоду містам і вбогому населенню, та в них кишенях. Ці три високі урядовці, співробітники Президента — це секретар скарбу Генрі Г. Фавлер, директор бюджетового бюра Чарлз Л. Шулц і голова Президентової Ради Економічних Дорадників Гарднер Еклі. Еклі казав, що коли не буде збільшений податок, то національна економіка збільшиться в другому півріччі цього року на $29 більйонів до $35 більйонів, в 1968 році темп збільшення економіки буде ще швидший, і тоді не можна буде навіть думати про те, щоб втрималися стабільні ціни, бо запанує інфляція. При збільшених податках, твердить Еклі, національна економіка в році збільшиться тільки на $55 більйонів, що не буде загрозою для економіки країни. Еклі заперечив сумнів голови Комісії Способів і Засобів конгресмена Вілбура Д. Міллса, що при збільшених податках може зменшитися темп збільшення економіки. На думку Еклі економіка в цьому році становитиме $775 більйонів. Директор Бюджетового Бюра Шульц вияснив, що Уряд старається зменшити необорнні видатки на два більйони, і внаслідок цього може зменшитися передбачений дефіцит у федеральному бюджеті.

Уряд поширює досліди над маріхуаною

Вашингтон. — Громадянство щораз більше турбується тим, що в цій країні надуживають ліку маріхуани, тому Федеральний Уряд поцікавився цією справою і Крайовий Інститут Умового Здоров'я признав вже в минулому фінансовому році $450.000 на приватні досліди над цією справою. Науковці мають визначити хемічну природу цього ліку, його фізичні і психічні ефекти та обсяг його вживання. Досліди мають вияснити, чи маріхуана має якенебудь значення для лікування людей. Інститут Здоров'я зацікавлений цим ліком тому, що його вживання з кожним роком поширюється. Цей лік походить із квітів жіночих бадилль конопель. Деякі складові частини цього ліку були ізольовані, але досі не в такій скількості, щоб можна було робити синтетичні висновки. Мають зробити досліди над тваринами й людьми, щоб ствердити вплив маріхуани на живі істоти. Будуть ізолювати різні складові частини маріхуани. Мають дослідити вплив її на центральну нервову систему. Маріхуана поширена між учнями середніх шкіл і студентами коледжів. Треба ствердити її наслідки на соціяльне, умове і фізичне життя студентів.

Джансон і Кізінгер вирішують справу війська на терені Західної Німеччини

Вашингтон. — У вівторок 15 серпня ц. р. розпочались у Білому Домі важливі дводенні наради президента Джансона й західньонімецького канцлера Курта Георга Кізінгера, в яких передусім йтиме мова про заплановане скорочення західньо - німецького військового бюджету на 10% та відкликання частини американського війська з Західньої Німеччини. Обидві сторони керуються в своїх плянах фінансово - бюджетовими міркуваннями, але водночас ЗДА є проти зменшування війська Західньої Німеччини, а ця остання лякається послаблення своєї безпеки та, щонайменше, збільшення політичного натиску збоку Совєтів, коли тільки відійде з Німеччини поважна частина американських військ. Президент Джансон стоїть — за твердженням преси — на становищі, що конечна редукція збройних сил на території Західньої Німеччини повинна бути схвалена всіма членами Атлантійського Союзу (НАТО). Крім цієї справи наради Джансона і Кізінгера з участю міністрів закордонних справ та різних фахівців, будуть стосуватися також всіх інших важливіших міжнародних справ, головно дальшої політики супроти Совєтів, ситуації на Середньому Сході, торговельних взаємин і т. п. Президент поінформує Кізінгера про свої розмови з Косигіним, а Кізінгер Президента — про свої останні наради з де Голлем.

„Зменшення військової допомоги — це запрошення до інвазії" — Вілер

Вашингтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Ерл Дж. Вілер вислав листа до голови Сенатської Комісії Збройних Сил сенатора Ричарда Б. Расселла, в якому заявляє, що зменшення Конгресом суми, запропонованої на військову допомогу, було б запрошенням із ЗДА країнам, та заборона продавати зброю деяким державам, — „це запрошення СССР і комуністичного Китаю до агресії". Сенатор Джексон відчитав цього листа в повному Сенаті і пропонував, щоб Сенат привернув ці суми, які скреслив із урядового проєкту на військову допомогу закордонним державам. Уряд запроєктував на допомогу закордонним країнам суму $3.46 більйона, в цьому на військову допомогу призначено $596 мільйонів. Комісія Закордонних Справ скреслила з цього $737 мільйонів, в цьому $205 мільйонів із військової допомоги. Генерал Вілер твердить, що зменшення допомоги послабить вільний світ і заохотить комуністів до агресії.

Кінець минулого тижня на Союзівці був під знаком Едварда Козака

Союзівка, Кергонксон. — Субота і неділя 12 і 13-го серпня були на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскільських горах під знаком Едварда Козака (ЕКА), який загостив на ці дні з недалекого Гантеру. В суботу ввечорі, в рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез відбувся вечір пісні, танку, гумору і сатири, тексти яких приготовив ЕКО і Бабай, а в неділю впродовж дня відбувалася виставка творів Едварда Козака й опісля його вечір ілюстрованого гумору „про образи і гарбузи". Обидва вечори пройшли з участю не тільки багатьох гостей Союзівки, але й з довколишніх осель.

Вечір в суботу одушевляв публіку своєю оригінальністю. Про музичне оформлення вечора подбав цьогорічний культурний директор Союзівки проф. Роман Левицький, а танки аранжував п. Роман Петріна, який і сам виступав у різних ролях. Публіка зокрема одушевлялася скечом про трьох хлопців у „Старому Краю" і в Америці, що намагалися різними принадами здобути серце одної дівчини та ролю яких виконували вакаційні працівники Союзівки Володимир Одайник і Рональд та Павло Літепли.

В неділю гості Союзівки мали нагоду оглянути виставку творів Едварда Козака, а ввечорі послухати самого мистця, який ілюстрував словом і малюнком відношення між мистцем-карикатуристом та його „жертвами". Від імені Культурної Комісії УНСоюзу мистця привітав і представив ред. А. Драган. ЕКО не скривав свого зворушення зокрема тим, що навіть дві молоді студентки, які під час вакацій працюють на Союзівці, придбали собі два його образи, виявляючи цим загальне одушевлення творчістю мистця таких і серед молоді.

Посилене бомбардування у В'єтнамі викликало суперечну реакцію в ЗДА

Сайгон. — В понеділок 14 серпня ц. р. (у В'єтнамі був уже вівторок 15-го) американське летунство прожвужувало бомбардувати залізничний шлях, що веде з Ганою через Лянгданг до Лянсону, за 10 миль від китайського кордону, і далі до китайської провінції Юнан та великого міста Нанкіну. Американські бомбовики мали за ціль знову великий залізничний і автомобільний міст над рікою Кіконг, причому цим разом вони старалися знищити побічний скелет мосту, що його північні в'єтнамці збудували, як резерву, передбачивши можливість збомбардування головного мосту. Американські налети простягалися знову аж до віддалі 10 миль від кордону Комуністичного Китаю, так само, як до віддалі 6 миль від порту Гайфонгу. Загалом американське летунство перевело 162 так звані летунські місії.

Хоча речник Білого Дому й військові чинники відмовилися на запити журналістів, чи ті бомбардування є наслідком відкликання різних обмежень, що їх до цього часу поклав був президент Джансон для летунських дій у В'єтнамі, проте — за газетними твердженнями — не підлягає сумнівові, що так воно в дійсності є. Президент Джансон буцім-то уповноважив був головного команданта збройних сил на Тихому океані, адмірала Грента Улиссеса Шарпа, щоб він виявив сенатській Підкомісії Приготувань, що відкликується низку обмежень, існуючих для летунства у В'єтнамі. Ця посилена бомбардувальна акція породила негайні голоси однаково повного одобрення, як і гострої критики. Одобрили таку посилену акцію американського летунства проти Північного В'єтнаму передусім Д. Д. Айзенгавер, який тількищо вийшов із шпиталю, де перебував 10 днів, діставши атаку шлункових болів. Коли запитали Айзенгавера, як він ставиться до того посиленого бомбардування, він відповів: „Якщо це важливі стратегічні цілі, то треба їх збомбардувати". Так само схвалили таку акцію голова згаданої вже сенатської Підкомісії сенатор Джан Стенніс і лідер республіканської менщости в Палаті репрезентантів конгресмен Джеральд Форд, який недавно виголосив був у Палаті Репрезентантів різку промову власне проти обмежування летунства і морської фльоти в їхніх діях проти комуністичного ворога у В'єтнамі. Та заразом одночасно висловили поважні застереження, а то й одверту критику голова демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд, голова сенатської Комісії закордонних справ Дж. В. Фулбрайт і республіканський сенатор Чарлз Персі з Шикаго — всі вони належать до табору так званих „голубів", себто прихильників сповільнення і зменшення бойових дій у В'єтнамі та якнайскоршого тамошнього компромісового замирення. Критики посиленого бомбардування Північного В'єтнаму висловили передусім острах, щоб воно не спровокувало Комуністичного Китаю до збройної інтервенції у В'єтнамській війні. Але Д. Д. Айзенгавер заперечив таку можливість.

Ізраїль відкинув посередництво у своєму спорі з арабами

Єрусалим. — Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан заявив на пресовій конференції у понеділок 14-го серпня ц.р. перед 100 закордонними журналістами, що Ізраїль не прийме ніякого такого посередництва третьої сторони у своєму спорі з арабськими сусідами, яке мало б заступити безпосередні переговори з ними. Ізраїль, заявив він, не погодиться на ніяку тимчасову розв'язку, яка дала б нові користі арабському світові, що продовжував би політику ворожу супроти самого існування ізраїльської держави. Зате — заявив Абба Ебан — Ізраїль готов у випадку переговорів — пред'явити „розсудливий і поміркований" плян нової територіяльно - політичної мапи на Середньому Сході. Якщо не буде переговорів — то залишиться теперішній стан. Абба Ебан признав, що покищо ніодна арабська держава не виявляє бажання переговорювати з Ізраїлем, але він висловив переконання, що коли арабські сусіди Ізраїлю матимуть до вибору — або продовжування теперішнього стану, цебто окупації цілого Синайського півострова та частин Йорданії і Сирії, або закінчення його у висліді переговорів і мирного договору, то вони змінять своє становище. Однак із слів Ебана виходило недвозначно, що Ізраїль відмовляється звернути взагалі всі без вийнятку окуповані арабські землі, як цього вимагала резолюція Об'єднаних Націй. Зате Еббі Ебана стоїть, вірогідно, у зв'язку з дипломатичною акцією різних держав та, зокрема, з „посередницькою" подорожжю югославського президента Тіта до Єгипту, Сирії й Іраку.

У Конго знову постала загроза для всіх білих — Бельгія протестує

Брюссель. — Бельгійський уряд зголосив конголійському урядові гостру ноту протесту проти великої демонстрації, яка відбулася в столиці Конга, колишньому Леопольдвілі тепер Кіншазі, під час якої конголійські демонстранти вдерлися до бельгійської амбасади, здемолювали внутрішнє уладження, понищили й спалили амбасадорські акти й архів та побили багатьох білих. Бельгійська нота твердить, що ту демонстрацію влаштували 2.000 членів „Народнього революційного руху", який є одинокою в Конго легальною партією президента Жозефа Мобуту і що тому уряд знав про приготовану демонстрацію і нічого не зробив для її припинення. Щойно тоді, коли на місце злочину довкола будинку бельгійської амбасади прибув сам Мобуту і виголосив промову до демонстрантів — авантурники розійшлись. У Конго перебуває коло 40.000 білих, з того 1.700 американських громадян. Західні обсерватори переконані, що Мобуту старається скинути на Бельгію, колишню колоніяльну країну Конга, всю вину за поважні труднощі, що їх він має збоку білого військового з'єднання під командуванням полковника Жана Шрамма, бельгійського громадянина; те з'єднання збунтувалось, виступивши в обороні кол. прем'єра Мойсе Чомбе, якому Мобуту погрожує розстрілом.

● **Американські летуни збили над Північним В'єтнамом вже 82 совєтські літаки типу МІГ.** В минулому тижні, 10 серпня ц. р., збито два МІГ-и, перед тим 21 липня — три такі модерні совєтські машини. Американський джетовий бомбовик „Фантом" та його ракети виявили свою перевагу над МІГ-ами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політика і торгівля

Одним із найсумніших явищ сучасности є замітний упадок солідарности у вільному світі. Про єдиний фронт антикомуністичного світу віддавна не могло бути мови, ще задовго перед „усамостійненням" політики Франції, базованої насправді на наставленні де Голля проти „англо - саксонців". Британія визнала комуністичний Китай ще 1 січня 1950 року і перша почала надавати СССР довготермінові кредити та постачати йому стратегічно важливі сталеві нафтопроводи. Відомо, що Північний В'єтнам дістає товари не тільки від комуністичних, але й від цілого ряду вільних держав. Нема між вільними країнами спільної мови ані супроти Москви, ані Пейпінґу та Ганою. А вже найяскравіше той упадок солідарности, спричинений суто егоїстичними господарськими міркуваннями окремих вільних країн, виявився супроти Куби Кастра.

„ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" звертає увагу на те, що коли ще рік тому режим Кастра цілком залежав від Москви, а Москва вагалася, чи варто далі кидати мільйони в дірявий кубинський мішок, в міжчасі економіка того острова поправилась настільки, що Кастро насмілюється одверто критикувати Москву за її торгівлю з „реакційними імперіялістичними" республіками Південної Америки. Сталось це виключно внаслідок поважних кредитів і достав, що їх дістала Куба від Британії, Канади, Франції, Еспанії й Італії. Допомога Канади у відбудові зруйнованої економіки комуністичної Куби йде так далеко, що вона взялась навіть за відновлення винищених за правління Кастра курячих фарм і поголів'я худоби.

Завдяки цій допомозі союзників ЗДА Кастро „поріс у пір'я" і його режим скріпився. Увесь минулотижневий з'їзд червоних латиноамериканських „революціонерів", який відбувся в Гавані, проходив одверто під найбільш радикальними гаслами з постановами посилити підривну діяльність в усіх країнах Південної Америки та на терені З'єднаних Держав, всупереч стратегії Москви, яка теж є за світову революцію, але без наражування інтересів своєї закордонної торгівлі. Ролі американського мурина Стоклі Кармайкла, одного з головних „героїв" тієї гаванської конференції, належить окремий коментар. Але він також не відважився б заповідати створення в Америці „нового В'єтнаму", якби не знав, що найближчі союзники Америки ставляться цілком байдуже до В'єтнамської війни, диверсії Куби проти Америки та американських закликів про солідарність.

Проти духа часу

Чим ближче до місяця жовтня, тим голосніше червоні московські сирени співають про „непереможний похід до комунізму", про „розквіт совєтського мистецтва", про „торжество совєтського народу"... „Правда", вже не приховуючи правди, називає відверто-цинічно Москву „столицею нашої батьківщини", а за нею й київська, мінська, тбіліська та інша преса республік - полонянок. Уніфікація, централізація, русифікація — на черзі дня в СССР.

Але гляньмо на нову мапу Африки, і побачимо, що цілковито інший процес відбувається на тому материку. За останнє десятиріччя нові незалежні країни постали не тільки в Африці, а й у районі Пацифіку, Західніх індійських островів, де народи взялися будувати „свою хату", за словами Т. Шевченка, бож тільки в ній „своя правда, і сила, і воля". Вслухаймось у заяву прем'єра вільної Канади Лестера Пірсона, зроблену в Оттаві 31 липня: „Всі канадійці, без уваги на їхнє походження, горді з видатного вкладу людей української раси в розбудову нашої країни... Ми вчимося цінити спадщину наших окремих культур і традицій, як теж расового походження, як позитивний і цінний актив нашого національного розвитку" — розвитку вільної, державної Канади. Або згадаймо недавню шляхетну заяву арґентинського архиєпископа Ідельфонса Сансієрри: достойний релігійний діяч домагається Екзархату для українців у Арґентині.

Це — лише декілька прикладів, які ілюструють, що світ і ми, українці, як складова частина світу, аж ніяк не йде шляхом „всесовєтського", точніше ж — московсько-імперського усуспільнення, околгоспнення, змішування націй, мов і культур. Світ ступив на шлях пошанування народів і націй, на шлях кращого пізнання барвистої мозаїки народів і рас, на шлях зближення людей, а не змішання їх за рахунок якоїсь „панівної раси". Москва — це сучасний червоний расизм, це новий варіянт „нур фюр дойче", і тому СССР — іде проти духа часу, проти якого далеко не зайдеш.

НОВА ПАПЕРОВА ГАРМАТА ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

У київському видавництві „Молодь" друкують книжку „Гусак на Бродвеї" Василя Большака. Ще млинця не спекли, а вже подають його на стіл: у журналі „Прапор" ч. 6 опубліковано довгий уривок з тих потуг на сатиру, а в журналі „Україна" з 23 липня 1967 р. не лише уривок з ілюстраціями, а й таку характеристику автора та еміґрації:

Він як представник УССР в ОН, зустрічався і з нашими земляками, які в різні часи і за різних обставин потрапили на західню півкулю. Більшість із них любить свою землю, жадібно ловить кожне нове слово про Радянську Україну. Інші ще перебувають під впливом націоналістичних, як вони кажуть, фірерів, мало знають про розквіт краю рідного за славне п'ятдесятиріччя нашої радянської державности. Американська реакція охоче підтримує націоналістичних ватажків"...

В надрукованому уривку — все за совєтським стандартним зразком: „Ліґа проґресистів" — біле, українці демонструють біля ОН, домагаючись свободи й державности України — чорне. „Придивляюсь, — пише В. Большак, — пікетчики. В руках диктові щити, і на них англійською та українською мовами чорним по білому надряпано: „Визволимо Україну!" І галас стоїть. І руками розмахують добродії якісь у картатих піджачках з розпоріхами ззаду"...

В. Большак, якщо був на подібній демострації, то напевно бачив нашу молодь, але для читача в Україні він розповідає про „старих стариків", які, мовляв, з'їхалися з „усіх інвалідських осель" і яким за все платить... губернатор стейту Ню Йорк Нельсон Рокефеллер (за що автор і називає його „Рокфеллюрою"). Вигаданий автором „спорохнявілий сотник", котрий нібито розповідає йому про життя української еміґрації, написаний настільки стандартно і такою, стримано сказавши, простенькою мовою, що навіть в літературному розумінні не вартий жадної уваги—Ю. Вухналь, знищений комуністами, писав свого часу куди дотепніше.

Однак, балакучий В. Большак так захопився власною фантазією, що подекуди сказав більше, ніж того можна було б сподіватися від „підкованого" пропаґандиста. Так, наприклад, перестаравшись, він ширить між українським народом думку про теоретичну можливість домагатись голосування в Україні під наглядом ОН:

„Безбатченки, що заходилися „визволяти Україну", „задеклярували" свої позиції у такий спосіб: під наглядом міжнародної комісії, встановленої Об'єднаними Націями, і під охороною військ ОН провести по всій українській етнографічній території, включно аж до Дону й Кавказу... вільні демократичні вибори до органів українського державного уряду..."

Або розповідає устами „спорохнявілого сотника" про щорічні проголошення в ЗДА Тижня Поневолених Націй, знову покликаючись на Рокефеллера, який нібито... дає фонди на видавання нашого щоденника.

„І хустинку до очей приклав, сльози так дзюром і полилися з його стражденних очей. Як то йому жаль нас, українців. І що б ми й робили без нього, як би ми нашу газетку „Свобода" видавали... О-о, наш батенько часто виступає. Часом грище покине, коктейлю не доп'є, не побавиться з своєю молодою жоною, а спішить на збіговисько. І на нього моляться всі. Видав указ Роккі, оголосили „день визволення України" й інші губернатори. А що робилося в Вашинґтоні на засіданні сенату! Які вже зайняті люди, пани - добродії, а знайшли час подумати і про Україну".

Паперова гармата В. Большака хоче стрілити навіть наперед: прозоро натякає він на недалекий вже Світовий Конґрес Вільних Українців, вкладаючи в уста свого вигаданого сотника такі слова: „Але ми віримо — прийдуть ще гістеричні... іскюз мі... історичні збіговиська, сходини. Зійдемось ми ще на політичну дурійку. Зійдемось! На те ж ми й змагуни, на те ми й еліта українська. То не сором і оголосити"...

Надрукований в журналі „Україна" уривок з тієї книжки закінчується традиційним для большевицької преси „на украінском язикє" малюнком: козацька папаха з тризубом на кінці шлика лежить на землі, а біля неї розсипані гроші... Тисячі разів, у сотнях варіянтів малював ворог у такій формі український національно - державний герб тризуб. Тисячі разів його малювали не тільки на землі, а й під землею. Скільки вже разів „ховала" совєтська преса українську національну еміґрацію... Та знову доводиться малювати... Щождо навіть найкривіших інформацій про Тиждень Поневолених Націй та висунення ідеї всенародного голосування в Україні під наглядом ОН — за це авторові можна подякувати.

(В. Р.)

„ВСЕ ДЛЯ ЛЮДИНИ"

Комуніст із Вінниччини стверджує в „Радянській Україні" з 6 серпня, що на його підприємстві ніхто не цікавиться людьми, а лише машинами та плянами продукції: „Звичайно, виробничі справи мають бути на чільному місці. Комуністи відповідають за них. Але життя партійної організації всього колективу підприємства — це не тільки верстати і запасні частини. А як, скажімо, працює заводський клюб? Що читають комуністи, чи ходять вони в кіно? Як вчаться у школі їх діти? Цікавих питань, які самі просяться на порядок денний зборів, — безліч. Але про них у нас не зга-дують".

Михайло Островерха

В РИМСЬКІЙ СПЕЦІ

Що доброго можна написати в спеку — 40 Ц. у тіні? Але все таки кортить дещо про Рим написати, хай і в спекотливій формі та змісті. Спека бо сильна! Небо, простір, що синім, густим тремтінням закриває апеннінські села — Кастеллі Романі — усе розкошується у цій спеці. Вона суха, здорова, а сполудня ще й на леготах вітру моря разлягається. Та яка б ця спека суха й здорова не була, то людина — мов ота курка з опущеними крилами — використовує кожну пінію, явір, будинок, дуб, олеандер, — аби лиш у тінь поринути.

Від ранку до пізнього вечора Рим кипить, як на празнику. В спеку — це авта шугають, як несамовиті, як роз'юшені: справжній італійський безладний лад між ними. Те саме й люди — їх усюди повно! Рим має свого населення понад два мільйони; стільки ж, як не більше, й туристів. Мішанина рас, кольорів, мов, одягів. (Гіндуски ніде й ніколи не покидають своїх рідних довгих одягів!). І всі у згоді, усі наче розпливаються у промінних спекотливого сонця, у настирливому співі цикад, що їх — як і людей — спека спонукує до ще їдкішого галасу. Тут і там, мати чи батько, несуть своє малятко в кошику чи у гнізді на плечах. Правда, інколи спека вдаряє й на нерви. Питається мене француженка, як до Пантеону дістатися. Кажу їй, що недалеко: біля св. Панталеоне скрутити „а друа". Зміряла мене, блиснула сороклітніми очима й висипалась: „Що ви мені за пантальони плетете?" Виясню: скрутити направо біля церкви Сен Панталеоне. Розсміялася жінчиско, не перепросила й відійшла.

Усі історичні пам'ятки: старий мавзолей Ґадріяна, Пантеон, усі чотири ті головні базиліки, музеї, зокрема музей Ватикану — в Сикстинській каплиці суща й непрохідна гуща, усі з задертими до стелі головами, віддають пошану творам Мікельанджіоля! — Домус Авреа Нерона, — словом, усюди повно народів.

А на майдані св. Петра діється — хочеться сказати — неймовірне! Безперервно, увесь день прибувають і відбувають великі туристичні „пульмани", в них повно туристів. При вході до базиліки св. Петра постійний приплив і відплив туристів. У базиліці — це не Пантеон, ні Фарнезіна! — у цій величі й просторі гомін людей, мови чічеронів губляться. А в прохолоді цих мурів людина, увійшовши сюди з-під спеки, відпочиває й починає добре думати.

Під базилікою спокійно і терпеливо стоять покутниці: мініґонниці — їх до храму не пускають. Бо єдині, що з-посеред цієї маси мандрівників вибиваються, це бітніки, а радше — бітелси і мініґонниці. Правда, треба підкреслити, що вже щораз більше бітелесів підголені, підстрижені й чисто одягнені. Лиш мініґонниці, зокрема ті, що вже „нікуди вище„", — вони в Римі вражають. Це переважно англійки, американки й француженки. Італійки, — як я вже колись підкреслював — назагал притримуються природної краси на обличчі й у одязі. Уже такий у них добрий звичай: менше покажи, більше зискаєш на чарі.

Колись, от 34 роки тому, туристи, як і бували, то вельми мало, — пілігрими чи пак паломники. Ясно, це був інший тип людини: спокійніша і вдумливіша, статечна, скромніша, до смаку одягнена. Нині, по цій другій, жорстокій війні світ, справді, пішов на шкареберть. Найперше (і таки найважніше) — простір для людини сучасної став іграшкою, вона вже перестала його боятися.

Ці нові часи й у Римі змінюють поволі звичаї й обичаї. Колись, пригадую, зайшло сонце, карміно - сієнським кольором іще припало до бані Мікельанджіоля, а вже римляни сідали собі на ступнях довкола своїх пишних фонтан, в прохолоді смерку, серед шумів води, леготу вітерця, — гуторили до пізньої ночі. Нині — увесь цей чар, романтика, цей родинний настрій знищила цивілізація, машина, все безслідно зникло. Хіба ще в колишньому жидівському ґетто, — де й донині переважно живуть жиди, затрималося ще дещо з минулого; там вузенькі вулички, майданів із фонтанами нема, фраґменти пропілеїв Отавії, то населення сідає собі на порогах своїх хат, попід хати, а то й на доріжках та й бесідує до пізньої ночі.

Всі майдани — такі чудові, як „дель Попольо", „Навона" чи біля Пантеону, чи біля фонтани „Човна", на майдані Еспанії — усі завалені автами: тими потворами, що забрали мудре життя й дали гарячку, поспіх, гін.

Нині захоплюватися Римом, як захоплювався ним мистець, німець із Праги, Йозеф фон Фіріх, у першій четвертині XIX століття — либонь важко! Хіба, хто не знав Риму бодай іще перед Другою світовою війною, коли Муссоліні зберігав село від урбанізації. А цей мистець фон Фіріх таке голосив: „Риме, Риме! Хто затримався у тебе хоч на декілька тижнів і не зачерпнув із твоїх материнських очей і з монументів своєї історії священної й незабутньої поваги, той хай іде до Лондону, до Парижу й там нехай подивляє машини та фабрики; хай відвідує театри, танці й усякі зборища. І на кораблику модерної культури — що з усіх боків дірявий — хай зовсім затопиться у норах вульґарности і бездушности!" Якби фон Фіріх побачив сучасний Рим, то його тон був би вельми мінорний. А був цей мистець прерафаеліт, назареніст. Його учителем був славний Овербек. Римляни прозвали цих мистців „назаренцями" тому, що носили вони довге волосся, яке розстилалося геть аж по спині, а ще й до того борідки носили вони. — Як бачимо, нема нічого нового у світі й донині! — Провідником цих назареністів був сам Овербек.

**

Якось увечері мій приятель забрав мене на своє... авто і ми за пів години шляхом Озер уже зносились у Апеннін. На пініях широким гомоном цикади на плесі озера Альбано райдикали, на небі місяць у повні пучнявів, а ми в придорожнім ресторані „Ля Фореста", в таки добре холодному повітрі, благословили божий дар, що щирим золотом у келисі сяяв. „Вино бо возвеселить серце чоловіка", — співає псалмопівець.

Свіжий, здоровий вітерець грайливо похитував листом аканта.

Рим, 21 липня 1967

Анатоль Вовк

UNITED STATES OF AMERICA ПО-УКРАЇНСЬКОМУ

(4)

Речником цього погляду є д-р М. Стахів, що проблемою назовництва держав з правничого погляду займається здавна і на цю тему написав окрему розвідку. Арґументом за такий переклад є те, що в головних західніх мовах States перекладаються еквівалентом слова „держави" (хоч в російській і польській мові вживається окремого слова). Переклад „держави" був поширений перед війною на західньоукраїнських землях, хоч зустрічаємо його також у „Російсько - українському словнику правничої мови" А. Кримського (УАН, Київ 1926). Одначе, пізніше в Україні рекомендується слово „штати" (Правописний словник Г. Голоскевича, 1930). Слово „штат" безсумнівно запозичене з німецької мови і дісталося до нас через російську мову (згідно із розвідкою д-ра Стахова за Петра І). Причиною того, що москалі, маючи на державу своє слово — государство, прийняли німецьке слово з таким самим значенням, було, можна здогадуватися, бажання відрізнити державу - федерацію від держави-складника федерації. Російський словник чужих слів Льохіна пояснює „штат" як саморядну державно - територіяльну одиницю у федеральних республіках Америки. Що саме таке розуміння запозиченого слова „штат" було й в Україні, видно з пояснення цього слова у „Словнику чужомовних слів" І. Бойкова і ін. (Харків - Київ, 1932): штати, нім. — окремі держави, що разом в союзі утворюють республіку (Північно - Америк. Сполучені Штати).

Таке бажання відрізнити ціле від частини оправдане, логічне і доцільне. Велика більшість учасників анкети, одначе, вважають, що коли маємо позичати нове слово, то треба його позичати з мови оригіналу, а не „з другої руки". Так виникла пропозиція прийняти „стейт" як нове запозичення і вжити його у перекладі USA. Ще в 1952 р. пок. І. Вербяний писав: „Отже, ми, українці, мусимо вживати в нашій мові німецького слова „штати", що прийшло до нас via Москва, бо воно віби має краще віддати значення англо - американського слова „States". Проста логіка казала б ужити в цім випадку слова ориґіналу, себто „стейти", як ми теж і робимо, коли пишемо чи кажемо про поодинокі стейти..."

Кілька тижнів пізніше на цю саму тему писав д-р Ю. Старосольський („Свобода", ч. 46, 1952): „... на мою думку... для теперішніх американських стейтів, як адміністраційних одиниць американської Федерації, прийдеться вживати власне назви „стейт". Байдуже, яке її первісне значення, ця назва прийнялась в Америці формально, і немає нашого слова, яке віддавало б правильно її зміст".

Поки прийдемо до дальших арґументів, поглянемо на справу перекладу USA під ширшим кутом зору. Цю справу не можна розглядати як відокремлену, унікальну проблему нашого назовництва, бо ні назва ні політичний устрій ЗДА не є унікальні. Устрій ЗДА є прикладом федеральної (союзної) держави, а таких держав є у світі більше як півдесятка. На самому американському континенті маємо Мехіко, Арґентину, Бразилію, Венесуелю. Навіть Канада, член британського „комонвелту", є федерацією провінцій. В Европі федеративними державами є Західня Німеччина і Швайцарія. Хоч ми звикли говорити коротко про Мехіко чи Бразилію, повні назви цих держав довші, а саме Estados Unidos Mexicanos і Estados Unidos do Brasil. Вони також створюють подібну проблему в нашому назовництві — як перекладати слово Estados — держави, штати чи стейти.

У доповіді на нараді 17 грудня м. р. підписаний запропонував зформулювати таке правило: Складові одиниці союзних (федеративних) держав називаємо так, як її називають автохтони (тубільці) без огляду на їх політично - правний стан.

Підставою такої пропозиції є те, що ми вже маємо виразний і добре закріплений прецедент — для складових одиниць Швайцарської Федерації ми вже здавна вживаємо тубільчої назви „кантон". Згідно з пропонованим правилом, ми говоримо про кантони в Швайцарії, про стейти в USA, про провінції в Канаді і про естада в Мехіко, Бразилії, Венесуелі і Арґентині. Що більше, ми задержуємо слово штат в українській мові, але тільки для складових одиниць німецької федеративної держави. Отже, Баварія, Тюрингія, Вюртемберґ — це штати, а не держави чи стейти.

Таке правило вимагає запозичення, крім „стейту", лише одного чужого слова в нашу мову, а саме еспанського і португальського „естадо". Зате це правило усуває всякі суперечки і дискусії про те, чи в даній союзній державі складові одиниці є дійсними державами, чи ні.

(Продовження буде)

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(33)

До Команди прибіг задиханий Шкляр. Тількищо шосою в сторону Шумська проїхало чотирнадцять вантажних авт з жандармами. Із Соснівки одержав після обіду записку, що там уночі були якісь партизани і наробили рейваху в молочарні: забрали всі запаси масла, головні частини від машин, зв'язали кількох робітників і подалися далі. Питає — чи це наші.

Блакитний стривожений, але вдоволений.

— Із тим переходом — щось не в порядку. Вони мали обминути містечко і зустрітися з Байдою по той бік Шумська. З молочарнею все гаразд. Це наші. Дядьки там уже давно нарікали, що, мовляв, носи й носи молоко до молочарні. Там його перероблюють на масло і віддають німакам. говорив Вихорові, щоб туди заглянув по дорозі і зробив, що треба...

— Починаєте війну з молочарнями? — кепкувато спитав Троян.

— Починаємо війну з охорони народного майна і забивання кілка в німецький шлунок, — відповів Блакитний, вистукуючи олівцем по столі. — Та й нам масло знадобиться. Он твої товариші з Рівного вже плачуть, що живіт до хребта присох. Голодні. Ти б мовчав... Пиши свої летючки.

Прийшов Лисий. Гупнув кулаком по столі. Засміявся.

— Це так-так! Дістав телефон із Шумська. Кажуть, що прийшли хлопці, обстріляли німецьку контору заготівель і розігнали під чотири вітри три сотні худоби. Люди підберуть. Німці замкнулись у школі і чекають на допомогу. Телефон на Шумськ перерваний від обіду.

Значить, справи йдуть...

15 жовтня 1942.

На вулиці зустрів Ілько Блакитного:

— Ґратулюємо, ґратулюємо! Ми вже почали. — Але на обличчі Ілька Те моргнуло й дещо іронії. — Тільки, що й одного німака не забили. Що ж це за рейд?

— Німака не вдалось, — виправдувався Блакитний, — але це може й добре на початок. Зате шістьох фольксдойчів послали на той світ. Це ж ті, що пильнували німецького добра. Нам треба раніше їх добре стероризувати, краще опанувати терен, а тоді в більші бої входити. Інакше будуть палити села. От, ви б нам допомогли, — відплатився іронією Блакитний, — а то собі нишком сидите і пальцем об палець не вдарите...

Не турбуйся. Ми ще вас переженемо...

— А все таки — як у вас справи? Коли починаєте? Боївки ж маєте.

— Не знаю. Ще готовимось. — Ілько не був певний себе. Ще раз додав: — Не знаю. Чекаємо на директиву. Послали зв'язкового.

Це в цій розмові знову виникнула думка, що треба зустрічатись і говорити. Ілько був настроєний скептично. Але радив спробувати з Андрієм.

**

У команді підводили підсумки першого рейду. І чекали на звіт від Вихора. Василь тримав готового зв'язкового на Дубно, щоб звітувати Білому.

Хлопець від Вихора прийшов аж після півночі. Всі зірвались. Звіт написаний на листку шкільного зошита:

„Командире, все пішло, як по маслу. Себто — з масла почали. Застукали молочарню, забрали його три тонни, відправили на хутори. Частини з машин забрали. Більше масла тут для німців не робитимуть. А може шкода? Хай роблять, а ми будемо забирати. Як скажеш, командире?

Пішли на Угорськ. Виявилось — німців нема. Наша поліція наполохалась, але ми їй передали, щоб ішли спати на піч. Пустили кілька черг, щоб люди знали, що свої, і пішли на Шумськ.

Байда — неслухняний. Треба його висварити, щоб слухав начальства. Він не втерпів і пішов нам назустріч. Мало до перестрілки не дійшло. Разом ми обминули Шумськ. За містечком на нас почали стріляти фольксдойчі і жандарми. Ми бій прийняли. Знаємо, що з них упало шість. Стільки трун замовляли німаки. Ранених, мабуть, кілька. У нас — і волоска не зачепило.

Розпустили кілька сотень худоби, що німці з людей надерли і готовили на транспорт. Підпалили лісничівку, що служила німакам за пункт зустрічей їхніх вартових. Порізали всі каблі і телефони. За містечком розібрали два містки. Чекали, що покажуться німаки, але вони замкнулись у школі. У містечко приїхала валка авт із жандармами. Ми їх пропустили, бо сили в нас були малі, але на шляху зустріли одно авто, що їхало на Крем'янець, і обстріляли. Не знаємо результату, але на шосі бачили кров. А воно помчалось від нас, як скажене...

Хлопці не хотіли йти додому. Коли знову буде наказ? Як відпочину приїду до вас і подам докладний звіт. Вихор".

Василь таки ще тієї ночі пхнув зв'язкового до Білого. І ще двох у повіт. До Тріски і до Граба. Команда повідомляла, що перший крем'янецький рейд удався. Тепер вони мають негайно пускати свої два малі загони в рух по ночах.

Мілвілл, Н. Дж.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ

Неділя 25 червня 1967 залишиться на довгі роки в пам'яті парафіян Парафії св. Апостолів Петра і Павла в Мілвілл, Н. Дж. Три місяці Ювілейний Комітет очолюваний молодим енергійним головою Теодором Сущиком приготовлявся до Золотого Ювілею Парафії.

До участи в святкуванню запрошено Блаженнішого Митрополита Іоана та й сусідні парафії з їхніми настоятелями. Вже від ранніх годин почали з'їжджатися вірні з Честеру, Вілмінгтону, Котсвіллу та й інших місцевостей. Всі хотіли бути очевидцями приїзду Владики Іоана. Коли він прибув, то перед входом до церкви його привітали малі діти в національних строях та вручили йому цвіти, а Наталка Никитич і Михаська Корстен виголосили привіт. В імені сестрицтва св. Покрови голова Юлія Люлька привітала теплими словами Митрополита, вручивши йому цвіти. Перед Храмом Господнім Владику привітав голова Парафіяльного Уряду Теодор Сущик, передаючи йому, за українським звичаєм, хліб і сіль, а в Храмі Божому вітав Владику настоятель парафії протоієрей Стахій Шадинський.

Архиєрейську Службу Божу на чолі з Митрополитом Іоаном відслужили оо. протопресвітер Іван Савчук, митрофорний протоієрей Омелян Мицик, протоієрей Микола Угорчак, протоієрей Нестор Столярчук, настоятель парафії протоієрей Стахій Шадинський і протодиякон Володимир Поліщук, який своїм голосом колишнього оперового співака чарував присутніх. Під час Служби Божої гарно співав парохіяльний хор під диригентурою Сергія Козачука.

По Службі Божій в парафіяльній залі відбувся бенкет, який відкрив голова парафіяльного уряду й голова Святочного Комітету Теодор Сущик, вітаючи Митрополита, присутніх отців, гостей і парафіян. Він попросив о. О. Мицика на тостмайстра, який гарно вив'язався з цього завдання.

Під час бенкету Митрополит Іоан виголосив глибокозмістовну промову. Спеціяльно Владика звернувся теплими словами любови до основоположників піонерів парафії, яких залишилось ще 25 при життю, і які майже всі брали участь в бенкеті. Здається, що це був один з найважніших моментів, коли піонери, не зважаючи на свій підтоптаний вік, підходили до свого Владики, якого знають від десяток років, і з радістю на обличчях з його рук приймали нагрудні відзнаки, приготовані спеціяльно для них з нагоди ювілею.

Крім Владики промовляли ще сусідні отці протопресвітер Іван Савчук, митрофорний протоієрей О. Мицик, протоієрей Андрій Двораківський, протоієрей Віталій Коваленко, протоієрей Микола Угорчак, протоієрей Нестор Столярчук і протодиякон Володимир Поліщук.

Від піонерів дякував Владиці один з найбільш заслужених парафіян Теодор Ковальський. Промовляли і представники Парафіяльних Урядів з Честеру, Вілмінгтону і Котсвіллу, які при тому складали пожертви на будову нової церкви. Від УНСоюзу вітав настоятеля церкви та Парафіяльний Уряд з нагоди Золотого Ювілею головний радний Степан Гавриш.

Останнім під час бенкету промовляв настоятель парафії о. Стахій Шадинський, який зложив подяку Митрополитові Іоанові, отцям сусідніх парафій, гостям і парафіянам за участь в святкуванню 50-го ювілею.

Під час бенкету присутні парафіяни та гості зложили ювілейний дар в сумі 600 дол. на нову церкву, будова якої розпічнеться в короткому часі.

Історія парафії св. Апостолів Петра і Павла багата. За 50 років її існування були різні уряди. Кожна парафія складається з людей, які походять з різних частин України, і які звикли до своїх церковних звичаїв. Вони по своєму дивляться на обрядовість в церкві, і як люди, мають свої духові немощі й амбіції. Одначе з гордістю треба ствердити, що в парафії панує спокій, мир і любов, і тому парафія святкувала 50-річний ювілей, як дійсно Христова Громада. Під час Богослужень багато вірних мусіли стояти під церквою, бо в церкві не було місця. Найважніше, що парафія готовиться до будови нового Храму Господнього.

Слід згадати, що коли парафія не мала сталого настоятеля, то найбільше часу і труду для неї присвятили о. протопресвітер І. Савчук, митрофорний протоієрей О. Мицик і протоієрей Григорій Павловський.

Як вже згадано, 25 піонерів залишились в живих на час святкування золотого ювілею. Вони далі ревно працюють для своєї церкви: Теодор Ковальський, Джім і Марія Романюк, Феня Сахарнацька, Григорій і Марія Тимцій, Софія Прокович, Степан Мусій, Антон і Анастазія Мурована, Анна Мудрий, Анна Герман, Степан і Марія Лукянчук, Григорій Казанець, Параня Клосницька, Антоніна Чопик, Михайло Стельмах, Петро і Марія Купер, Іван і Мотря Найда, Ольга Вітошинська, Павло і Михайлина Старжевські, Ілько Парастинець.

Ювілейний Комітет парафії очолили: Теодор Ковальський, — почесний голова, Теодор Сущик — діючий голова, Сергій Козачук — секретар, Джім Романюк — скарбник, Віра Люлька, Анна Онищук і Василь Нікитич — члени.

Ювілейні святкування закінчено співом українського національного гимну і Франківським „Не пора, не пора".

С. Г.

З промови прем'єра Канади Л. Б. Пірсона на Українському Дні в Оттаві

Оттава. — На маніфестаційному здвизі української молоді 31 липня в столиці Канади, в час святкування 100-річчя державної незалежности Канади, з промовою до тисяч зібраних виступив прем'єр Лестер Б. Пірсон. Уривки з його промови та відповідь представника української молоді — подаємо за тижневиком „Вільний Світ" з 14 серпня:

Українці відкрили Канаду у 1891 році — говорив прем'єр — і зуміли за відносно недовгий промежуток часу у значній мірі причинитися до розбудови цієї країни. Хоч підставу канадійської держави творять дві раси і дві мови, то не можна ніколи призабувати того факту, що „цей дуалізм походження скріпився різноманітністю расових і культурних чинників, які чимало причинилися для нашого розвитку. Вони є важливими і цінними частинами нашої національної побудови. Серед них на першому місці находяться канадійці української раси. . . Всі канадійці, без уваги на їхнє походження, є горді на видатний вклад людей української раси в розбудову нашої країни за весь той довгий період, від коли вони прибули до Канади. Вони додали сили, колоритности і благородности до національного візерунку. Вони дали великий вклад у кожну ділянку нашого національного життя. Вся країна мусить це визнати і мусить бути за це вдячна. Я є незвичайно гордий з цього, що можу, як прем'єр країни, це тут ствердити".

Л. Б. Пірсон підкреслив теж, що ідеалом Канади було в минулому і повинно бути у майбутньому будувати „політичну єдність всередині Конфедерації на зрізничкованості мови і культури. Ми вчимося цінити спадщину наших окремих культур і традицій, як теж расового походження, як позитивний і цінний актив нашого національного розвитку. Ми щораз то більше оцінюємо важливість не тільки нашої двомовної і двокультурної основи, але теж багаторасову і багатокультурну природу канадійської спільноти під сучасну пору і на майбутнє".

Складаючи подяку прем'єрові за його привітальну промову і слова признання для українців в Канаді, представник молоді, сумівець Юрій Шимко, відмітив, що українці знайшли в Канаді не тільки гостинність, але теж догідні умови для плекання власних традицій і культурних надбань. Що більше, говорив Ю. Шимко, в Канаді існують набагато кращі умови для розвитку української культури, як під сучасну пору в Україні, що нібито вважається незалежною республікою. 44 мільйонів українців за залізною заслоною не мають щастя тішитися тим всім, чим втішаємося ми в Канаді, де панує справжня рівність, свобода і мир".

Дітройт, Міш.

НАВЧАННЯ В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Новий шкільний рік в Щколі Українознавства Товариства „Рідна Школа" в Дітройті починається В СУБОТУ, 9-го ВЕРЕСНЯ 1967 РОКУ. Того ж дня о год 9-ій рано збірка дітей в католицькій церкві Непорочного Зачаття при вул. Коммор і в православній церкві св. Андрія при вул. Боффало. Після Богослуження учні перейдуть організовано під проводом своїх учителів до будинку публічної школи ім. Коперника при вул. 11410 Черест.

Після вписів, які відбудуться в поодиноких клясах, почнуться звичайні заняття.

Запрошуємо зокрема Вп. Батьків, що вперше приведуть своїх малят до початкової кляси нашої школи. Довголітній досвід наглядно показав (наша школа починає цієї осени 18-ий рік свого існування!), що діти найлегше засвоюють знання української мови, коли починають вивчати її водночас із відвідуванням цілоденної школи.

Не забуваймо теж, що найкращі успіхи в навчанні можливі тільки при тісній співпраці батьків дітей з учителями - педагогами

Кляса передшкілля для п'ятирічних дітей

З початком шкільного року 1967 - 68 відкривається при Школі Українознавства Товариства „Рідна Школа" Кляса Передшкілля для п'ятирічних дітей. Її завданням — підготовити п'ятирічних дітей до початкової кляси Школи Українознавства. Однорічний побут дитини в підготовчій передшкільній клясі улегшує їй науку після переходу до першої кляси.

Тому сердечно запрошуємо Вп. Матерів привести своїх п'ятирічних хлопчиків і дівчаток до підготовчої кляси передшкілля. Заняття починаються В СУБОТУ, 9 ВЕРЕСНЯ, 1967 р. в будинку публічної школи ім. Коперника, де міститься теж наша Школа Українознавства (11410 Черест).

Заінтересовані матері одержать докладні інформації від учительки кляси передшкілля під час вписів в будинку школи.

Заняття в Дитячому Садку Товариства „Рідна Школа" в Дітройті починаються 25-го Вересня, О ГОД. 10.30 в будинку Українського Спортового Клюбу ім. Черника при вул 3306 Девісон.

До садка приймається дітей у віці від третього до п'ятого року життя. Заняття відбуваються три рази в тижні: понеділки, середи та п'ятниці від 10.30 до 2.30.

Вписи дітей приймає вчителька садка, п. Святослава Березовська телефоном, або листовно на адресу: 13144 Черест, Дітройт, телефон TW 2-8769.

Пресова Референтура
Товариства „Рідна Школа"
в Дітройті

Леся Храплива

ВАКАЦІЙНА ІДИЛЛЯ

Дощ падає завжди тоді, коли його не просити. І сьогодні він зігнав у кімнату всіх дітей на українській оселі, одній із багатьох тепер у Гантері. Ще хвилина, і бунт проти непереможних сил природи виявиться у суперечці поміж „старшими", і „молодшими", поміж дівчатами і хлопцями. А за суперечкою-хто зна, чи не зафуркотять у повітрі засоби модерної війни - пластикові літачки, авта, танки... Ну а при цьому вікна... Дуже непевна їх доля! Але хто ж просив цього дощища падати?

Сама не знаю, чи з милосердя до вікон, чи до дітей, пропонують їм, що „щось прочитаємо".

І засідаємо читати. Ще хтось там штовхне нишком когось під столом ще хтось „вдаючи мудрішого", зашелестить коміком, але в цілому малий народ щораз притихає. Голівки мирно опираються на зложених руках очі заокруглюються. І оце сталося одно з явищ, які ставлять людину так безмежно вище понад всі інші сотворіння: діти покинули дійсність і полинули у світ мрій.

Мрія ця понесла їх у мрячні, передісторичні віки, показала непроходимі пущі, а в них турів, вовків, диких ведмедів. І в змагу з ними малого хлопчика, ось такого, як наш Максимко, що так цильно слухає, сидячи біля мене. Хлопець цей звався Тана.

Яка ж це книжка? „Кам'яна сокира" Ірини Винницької, видання Об'єднання Українців в Америці та Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку. Книжка нова-новісінька, видана чепурно та прикрашена численними ілюстраціями мистця Петра Андрусева. Так, що про малого Тану можна не лише прочитати. Його можна теж побачити власними очима.

І справді, давно вже не доводилося бачити в дітей такого зацікавлення книжкою!

Ірина Винницька - Пеленська, відома громадська діячка, педагог та письменниця, зуміла схопити цю чародійну нитку, що тягне в таємне й невідоме кожну людину під час її пізнього дитинства та ранньої молодости. Зуміла нанизати на нитку цієї молодечої туги цікаве оповідання, оперте на знахідках із сивої давнини. Їх автентичність підтверджує в передмові до книжки такий наш авторитет у ділянці археології, як проф. Ярослав Пастернак.

Це вже друге видання „Кам'яної сокири". Потреба другого видання, це чи не найкраща похвала книжці. Але особлива похвала та вдячність, як молодих читачів, так і їх батьків, належить нашій „Самопомочі", що не завагалася взяти на себе і труд і немалий фінансовий риск, пов'язаний із цим виданням. До того ж щедрі меценати - видавці запевняють, що як лиш „Сокира" розійдеться настільки, щоб покрити кошти видання, будуть видавати дальші книжечки для старших дітей. Бо ця книжечка має і багатомовний напис:: „Випуск ч. 1 Отже-дальші передбачені!

Це дуже давня вже мрія Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, щоб фінансовий сектор нашого зорганізованого життя присвятив увагу потребам цієї літератури. Видання УНСоюзу „Веселка" — це перший такий позитивний відгук. А тут — „хай живе наступник"! — і хай буде їх більше.

Бо ж виховання нашої молоді — це справа цілого нашого майбутнього, в ньому зацікавлена вся наша громада. Та тільки наші фінансові установи держать у руках той „золотий ключ", що може привести в дійсність задуми наших письменників, виховників, малярів.

Отже — появилася на руках нова, справді вартісна книжка для наших дітей старшого шкільного віку. Її можна дістави не лиш в усіх наших книгарнях по більших українських осередках, але теж і на наших оселях.

Щоб малі літники запізнались з нею якнайширше в час цих вакацій, щоб сповнили свої серденька мрією, щоб були вдячні батькам народу, які „уміли, що кому давать".

З листа вояка-сумівця з Південного В'єтнаму

Як повідомляє голова Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки в Ню Йорку, п. Василик, тепер у лавах американської армії перебуває 15 сумівців-дружинників, з них кілька осіб — у В'єтнамі та в Південній Кореї. Між сумівцями-вояками і Осередком триває стале листування. Воно провадиться виключно українською мовою та свідчить, що українське виховання не йде намарно, лише виходить на користь як українській спільноті, так і Америці. Наводимо, з малими пропусками уривки з листа від сумівця-дружинника Петра Польного з діючої армії у Південному В'єтнамі:

„Гартуйсь! Друже К. Василик, листа з 13-го одержав, за який щиро дякую. Коло нас ситуація не така гарна. 7-го цього місяця на нас напала північно-в'єтнамська армія і бомбардувала нас від 12-ої до 7-ої г. рано. В 12-ій г. мав іти спати, бо стійка прийшла нас змінити. Але стійки не було і зміни не було.

Отже, я сам з п'ятьма офіцерами були в комунікаційному шатрі цілу ніч під час цього нападу. Довідався, що бомба експльодувала приблизно 10 стіп від нашого шатра, аж тоді я злякався і почав думати про смерть. По цій атаці довідались ми, що мали дуже багато ранених і чотирьох забитих. Сподіваємось знову атак, але коли, то не знаємо" . . .

В іншій частині листа вояк-сумівець, якому дуже пригодилась на фронті попередня фізична заправа на сумівських таборах, жваво цікавиться життям свого Осередку. Там читаємо:

„Хочу передати мої найщиріші побажання до новообраного голови Осередку, і щоб далі в традиції бувших голів роботу продовжував.. Не знаю, хто буде головою, але якби Вас знову вибрали, то знаю, що робота не буде стояти на місці, а все вперед піде. Привіт голові осередку СУМА з далекого В'єтнаму!"

Успіхи Нестора Томича

Нестор Богдан Томич

Нестор Богдан Томич, син Омеляна та Ярослави з Дем'янчуків, Ютика, Н.Й., закінчив 8-го червня Rensselaer Polytechnic Institute у Трой, Н.Й., одержавши ступінь Bachelor of Science — cum laude" з фізики. В часі студій був головою місцевого Українського Студентського Товариства, членом Головної Управи СУСТА як референт середньошкільних справ. Був новацьким виховником хлоп'ячого Пласту у Трой, є членом Пластового Куреня „Чорноморці". Рівночасно брав активну участь в імпрезах місцевого Відділу УККА в житті американських студентів, як заступник голови Sigma Pi Sigma і Physics Honor Society, був членом управи Міжнародного Студентського Клюбу. Цієї осені починає медичні студії в Cornell University Medical College в Ню Йорку, де отримав стипендію. Бажаємо дальших успіхів у студіях та в громадській праці.

І. Д.

50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ДІТРОЙТІ

В середу 14-го червня ц. р. відбулася в приміщенні культурно - громадського клюбу в Дітройті ширша нарада представників місцевих організацій з ціллю створення Ювілейного Комітету, який зайнявся б підготовою до відзначення 50-річчя Української Національної Революції. Після довшої дискусії вибрано Ювілейний Комітет, який очолив інж. В. Колодчин. Вибрано також програмову, фінансову і пропагандивну Комісії. Відзначення відбудеться 22 січня 1968.

Ф. Л.

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Дорогого Зятя і Сина

бл. п. інж. ЮРІЯ ЛУЦЬКОГО

зложили по 5 долярів
на Воєнних Інвалідів

Володимир БІЛИНСЬКИЙ, тесть
МАРІЯ ЛУЦЬКА, мати

ПОДЯКА

В зв'язку з хворобою нашого Найдорожчого Мужа і Брата

мґр. ОСИПА ГОРОДИСЬКОГО

по якій прийшла неумолима смерть, складаємо в отсій скромній формі, сердечну подяку всім Приятелям і Знайомим, які не жалували часу ні труду відвідували хворого бл. п. Осипа в шпиталі, а коли Він помер, співчували і оплакували Його смерть разом з нами, масово прибули на Панахиди, щоби спільно молитися за упокій Його душі, а на кінець, не зважаючи на робочий день, чисельно відпровадили Його на місце Вічного Спочинку.

Особливо дякуємо Всечеснішому о. Білецькому, деканові Українського Православного Собору св. Володимира в Шикаго, що в так критичний момент для нас, висловив нам глибоке співчуття і уважав за свій обов'язок прийти нам з поміччю, як людина, українець і священик.

Дякуємо сердечно о. дек. Білецькому за прегарне і побожне відправлення Панахид, виголошення промов, відправлення похорону в Українському Православному Соборі св. Володимира, як також дякуємо за уділення місця на гріб в православній частині цвинтаря Елмвуд.

Дякуємо Родині і Приятелям з Канади і далеких стейтів Америки, які не жалували часу, труду ані грошей і прибули, щоби віддати цю останню прислугу нашому Найдорожчому бл. п. Осипові. Окремо дякуємо панам проф. Б. Попелеві, мґр. фарм. М. Головатому і д-рові А. Вітковському за виголошення прегарних прощальних промов.

Дякуємо д-рові І. Рудаківському за зорганізовання хору і всім співакам за відспівання Панахид і похорону.

Дякуємо панам мґр. Р. Кобилецькому, проф. І. Михальцевичеві, мґр. Балокові, Пані і д-рові Бунецькому за поміч в технічному переведенні похорону.

Дякуємо Всім, що несли домовину.

Дякуємо Родині, Друзям, Приятелям і Знайомим, які жертвували на Служби Божі за упокій душі бл. п. Осипа, а також дякуємо Всім, які зложили вінки цвітів на могилу Покійного.

Щиро дякуємо п. Н. Рибакові за написання статті до „Нового Шляху" про смерть і похорон мґр. О. Городиського.

Дякуємо п. Музиці за дбайливе улаштовання похорону, панові Шипайлові за гарну фахову роботу при вінках і пані Букатій за приготовання поминок.

Ми взагалі не є в силі подякувати всім зокрема і вичислити прізвища всіх Добрих Людей, які щиро співчували і помагали нам в цьому часі.

Отже, ще раз дякуємо Всім, що чи словом, чи ділом, помогли нам перенести наше горе.

Нехай Господь стократно нагородить і благословить Вас Всіх.

ДРУЖИНА і БРАТ з РОДИНОЮ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1967 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання членських вкладок 397-го Відд. від год. 7-8:30 веч. в домі ЗУАДК-у при 5020 Олд Йорк Рд. — Управа.

СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1967 р.

ДІТРОЙТ, Миш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 7-ій веч. в приміщенні УНДому при вул. Мартін. Проситься прибути на збори та вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва Запор. Січ — 117 Відд., о год. 6:30 веч. у Ветеранському Домі при 7-ій вул. — Анна Васараб, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 372 Відд. о год. 8-ій веч. в Ігл Голл, 210 Черч вул. Проситься чл. прибути на збори. — Софія Ломишин, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори чл. 397 Відд. від год. 3-4:30 по пол. в домі Т-ва Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Просимо всіх членів, що залягають з вкладками, вирівняти їх та вплатити чл. вкладки за місяць серпень. — Управа.

НЕДІЛЯ, 20-го СЕРПНЯ 1967 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 97 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при 47 Голе Аве. Проситься чл. брати участь у зборах. — Управа.

HASTINGS ON HUDSON, N. Y. Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 6 Відд. о год. 5-ій по пол. в клюбовім приміщенні, 9 Washington Ave. Є важні справи до полагодження. Проситься членство прибути. — Дм. Жупник, голова, Ів. Пециляк, касир, А. Вовк, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59 Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі, при 500 Галлет вул. Проситься чл. прибути на час. На зборах можна відібрати дивідендові чеки. Проситься вплачувати чл. вкладки що місяця та приєднувати до Відділу нових членів. — Управа.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 342 Відд., о год. 1:30 по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія. Просимо членів вирівняти свої вкладки та відібрати свої дивідендові чеки. — Секретар.

●**Популярний в Ізраїлі** та поза ним міністер військових справ Моше Даян заявив у своїй промові до зібраних в Єрусалимі 60-ох видатних бизнесменів з 13-х різних держав, що Ізраїль не може звернути всі окуповані ним арабські землі з уваги на свою дальшу безпеку. Зокрема він заявив рішуче проти повернення Йордані її колишніх окупованих Ізраїлем посілостей над Йорданом.

ДМИТРО ХОПТЯК

(Посмертна згадка)

14 травня в Нюарку відійшов від нас бл. п. Дмитро Хоптяк, б. хорунжий УСС і УГА і визначний кооператор. В похоронним заведенні Литвин-Литвин, 17 травня відправлено Панахиду, до якої станули оо. ігумен В. Краєвський, Ст. Городецький, товариш покійного зі школи і УСС, і Вол. Пайкуш. Співав мужеський хор під управою проф. М. Добоша, а обов'язки дяка сповняв М. Лозинський, також б. УСС. Покійного прощали о. С. Городецький, від вояків ст. д-р Голінатий, від тов. „Самопоміч" інсп. Б. Стефанович а від друзів кооператорів дир. В. Воробець, довголітній товариш праці Покійного в Окружнім Союзі Кооператив в Рогатині.

На другий день ті самі отці відправили заупокійну Службу Божу, почім тіло Покійного похоронене на українськім кладовищу в Бавнд Бруку. Там щераз, над відкритою могилою попрощав Покійного М. Лозинський, учасник визвольних змагань. На Панахиді проголошено збірку фондів на Університет в Римі замість квітів на могилу. В похоронах брало участь багато людей, між ними поважна кількість комбатантів.

Сл. п. Дмитро Хоптяк походив з села Липиця Долішня, пов. Рогатин. Перед війною закінчив сьому клясу української гімназії в Рогатині. Перша світова війна застала його в Швайцарії, звідки він виїхав як інструктор дітей дідича Парецького. Вернувся до Відня, вступив до Легіону УСС, а по вишколі пішов на фронт, де був ранений. По вилікуванню вернувся знову в поле і попав в російський полон.

Після вибуху революції приїхав до Києва, де зголосився до СС. Потім поїхав до Станиславова, здав матуру і вступив в ряди Української Галицької Армії, з якою перебув всі походи і тиф в чотирокутнику смерти. Перебувши польський полон, вернувся накоротко додому, а потім виїхав до Відня, де записався до Торговельної Академії, яку скінчив в 1925 році. Потім вернувся до Рогатина і зголосився до праці в Пов. Союзі Кооператив. В 1926 році одружився і його дружина п. Марія була вірною товаришкою до останніх годин життя Покійного.

Повітовий Союз Кооператив в Рогатині почав свою працю в жовтні 1924 року, і під вмілим проводом сл. п. дир. Степана Кузика в короткому часі розрісся в поважну торговельну установу. Дмитро Хоптяк дістав працю організатора і ревізора. Була це найтяжча і відповідальна праця. Стало в роз'їздах по повіті, не раз без їжі й відпочинку, організував, контролював, робив пропаганду. ПСК в Рогатині гарно розвивався, став ОСК, забрав під свою опіку Союзи в Ходорові, Перемишлянах і в Галичі. В цьому є заслуга нашого приятеля Дмитра. Підписаний мав тоді нагоду подивляти працю Покійного. Селяни любили, хоч і боялися ревізора, бо він не мав милосердя для розтратників кооперативного майна. По відході дир. С. Кузика з Рогатина нач. директором став І. Порітко, а Покійний директором організаційного Відділу. За большевицьких часів Покійний був арештований. По звільненні працював тяжко в лісах.

За німецької окупації Покійний став начальним директором, дир. В. Воробець заготівельним, а підписаний персональним. В тому часі я бачив кожного дня працю дир. Хоптяка а праця була тяжка і небезпечна, бо за невиконання німецького накazу були кари до смерти включно.

Дир Хоптяк був дуже добрим господарем. Не знав відпочинку, всього мусів сам доглянути. Були тоді моменти, що могли коштувати голову нач. директора: Чи тоді, коли директор дав кілька бочок мармеляди УПА, а німецька поліція вислідила це; чи тоді, коли наші молоді кооператори силою звільнили кільканадцятьох селян, що сиділи в тюрмі за недоставлені контингенти; чи тоді, коли німці арештували вояків УПА і знайшли в них нашу машинку до писання, а начальний директор не зголосив, що вона пропала.

В 1944 році Покійний покинув Рогатин, а в 1949 році приїхав до Америки, до Рочестеру, Н. Й., де включився в громадську працю. Належав до Управи ОбВУА, був її головою. По переїзді до Нюарку працював в ОбВУА і ОУА „Самопоміч". Всі Покійного любили і шанували, а доказом цього були величаві і численні похорони.

Іван Білоус

Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж.

ПОЖЕРТВИ ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

Гурток Приятелів Української Книжки в Нюарку — Ірвінгтоні пожертвував Публічній Бібліотеці в Ірвінгтоні, при Гров стр., де є найбільше українців скупчення, 31 цінну книжку, а між ними: грубий том Історії Української Культури, двотомову повість Олени Звичайної „Ворог народу", повісті Будзиновського, Горліс-Горського, Грінченка, Маковея, Панаса Мирного, Чайковського, Шкрумеляка, поеми Франка і багато інших, а навіть такі книжки як „Робінзон Крузо", — для нашої молоді, і „розмова з духами" для старших.

Ці книжки збагатили український відділ Публічної Бібліотеки і навіть місцевий англійський часопис (Ірвінгтон Геральд) з 29-го червня, помістив про це допис.

Наше громадянство повинно якнайбільше користати з нашого відділу в Публічній Бібліотеці, випозичати книжки і домагатися закупна нових, яких ще немає, заподаючи бібліотеці не тільки автора і титул книжки, але, по змозі місце, де можна ці книжки купити.

За старанням нашого Гуртка Приятелів Української Книжки, Публічна Бібліотека в Ірвінгтоні закупила теж всі ті книжки в англійській мові в яких є які небудь, хоч деколи мінімальні, згадки про Україну. Тому і про ті українські книжки не повинно наше громадянство забувати, бо це не тільки є особиста приємність щось гарного прочитати в чужомовній книжці, але через випозичування тих книжок, вказується на заінтересування ними і Публічна Бібліотека буде поручати прочитати їх теж американцям, що буде нашою, тихою пропагандою.

Л. С.

ЗАКОРДОННИЙ АВТОР ВІТАЄ ВІРШЕМ УКРАЇНЦІВ

У білоруському католицькому журналі „Божим Шляхам" з червня 1967 р., що виходить у Мюнхені, надруковано „Звернення до шановних читачів-українців", у віршованій формі. Його автор Язеп Германович пише: „Білорусь і Україна — ми рідня, сім'я єдина", що „Мснськ і Київ звернення ку мали Господа опіку" та закликає обидва народи співпрацювати для визволення своїх батьківщин з неволі. Віршоване звернення в оригіналі зветься „Да паважаних читачов украінцав".

Ню Йорк, Н. Й.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ ПРИ СВЯТО-ТРОЇЦЬКІЙ КАТЕДРІ

11-го червня в Українській школі при Свято-Троїцькій Катедрі, на закінчення шкільного року влаштовано Випускний День для учнів 6-ої, найстаршої кляси, та роздачу свідоцтв. Такі дні є підсумками невтомної праці групи викладачів школи над збереженням українських культурних надбань серед молодого покоління, З року-в-рік десятки дітей при Свято-Троїцькій Катедрі дістають дипломи про закінчення шестирічного курсу українознавчих дисциплін.

У Випускний День о. прот Юрій Сікорський, настоятель Катедри, після Служби Божої відправляє коротку молитву в намірені дітей та говорить до них традиційну проповідь.

По закінченні Служби в церковній залі зібралися всі парафіяни, щоб порадуватися успіхами дітей. Вступну промову говорить директор школи д-р М. Сердюк, відомий педагог. Д-р М. Сердюк говорив про труднощі, серед яких приходиться виховувати молодь. Він подякував батькам, особливо Батьківському Комітетові за співпрацю. В промові обговорювались деякі недоліки в минулому навчальному році. Присутні вітали оплесками щирі слова директора школи. Д-р М. Сердюк провів також роздачу учням випускних „дипломів" та переходових свідоцтв. Кожний випускник крім диплому отримав від директора щирі побажання успіхів в майбутньому життєвому шляхові.

Вперше цього року здібніші випускники дістали срібні медалі з вигравіюваним портретом Т. Г. Шевченка з датами його життя — по одній стороні, та написом „За визначні успіхи в науці" — по другій стороні. Запровадження медалей, — це заслуга шкільної управи, зокрема директора школи. Медаль буде гордістю не лише тої, хто її отримав та його батьків, а також і його наставників.

Слід зауважити, що в загальному осяги учнів в науці були добрі. Правда, були й критичні замітки, про поведінку декотрих учнів, але цього не оминеш, — школярі є школярі... Батьки прихильно сприймали критику і, з усміхом обіцяли звернути увагу на недоліки.

Після роздачі свідоцтв та дипломів відбулися виступи учнів кожної кляси. Мистецька частина програми пройшла бездоганно. Діти добре деклямували патріотичні та сатиричні вірші з української клясики, викликаючи бурхливі оплески слухачів.

На закінчення учні обдарували своїх викладачів — о. прот. І. Кульчицького, о. пра В. Калинника, Г. Білоуса, В. Якимчука і М. Попенко — скромними подарунками та обіцяли й на слідуючий рік успішно вчитися.

В. Грінченко

Посмертні згадки

АНТІН ТЕНЮХ, довголітній член Б-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд. УНС в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер по довгій і тяжкій недузі, 3-го серпня 1967 р. на 73 р. ж. в Сикавкус, Н. Дж. Покійний походив з с. Карів, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Оставив у смутку сина Володимира, 2 доні Анну і Петрусю, невістку, 2 зятів, 9 внуків і 1 правнука, ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 6 серпня 1967 р. з похоронного заведення до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж. Відпроваджено Покійного на Вічний Спочинок на цвинтар св. Христа в Н. Арлінгтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Баран, секр.

МИКИТА ГОСЬ, член 192-го Відд. Запорозька Січ в Геркімер, Н. Й., помер по довгій та тяжкій недузі, 11 липня 1967 р., проживши 72 роки. Покійний нар. в с. Тудання, пов. Каміика Струмілова. Зах. Україна. Вступив до УНСоюзу 1927 р. Був активним членом і довгі роки контрольором 192 Відділу. Осиротив дружину Марію, сина Ярослава та дочку Джині, зятя та невістку і 3 внуків. Вся родина є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 13 липня 1967 р. з похоронного заведення до Укр. Правосл. Церкви при участи родини, приятелів та членів УНСоюзу на українській цвинтар у Геркімер.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, Ч. 5854. Скакунець атакує!

Тарзан і професор обережно розглядалися по узбережжі.

— Нам вдалося! — гукнув Тейт.

Але радість змінилася на жах, коли ззаду чути було гарчання і жахливий надберезний скакунець заатакував!